

ספרי' – אוצר החסידים – ליונאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשכ"ט

חלק א – יוצא-לאור לש"פ שלח, ט"ז סיון, ה'תשע"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

שנת השבעים להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלוי"צ ז"ל

פתח דבר

לקראת ש"פ שלח הבעל"ט — הננו מוציאים לאור חלק מהתוועדות ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'תשכ"ט, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מ"אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

י"א סיון, ה'תשע"ד

שנת השבעים להסתלקותהילולא של כ"ק הרלוי"צ ז"ל
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2014 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5774 • 2014

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד. שיחת ש"פ שלח, כ"ח סיון, מבה"ח תמוז, ה'תשכ"ט.
בלתי מוגה

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "אנא עבדא".]

א. בנוגע ליום הש"ק זה — שבת פרשת שלח, וגם שבת מברכים חודש תמוז — הרי כיון שהענין דפרשת שלח הוא בכל השנים, ואילו קביעותה בשבת מברכים תמוז היא רק ברוב השנים, יש להתחיל עם הענין דפרשת שלח.

ובפרט שע"פ החשבון של הארבעים יום משילוח המרגלים עד ביאתן, נמצא, שהענין ד"שלח לך" אירע בימים אלו.

ב. תוכנה של פרשת שלח הוא — שילוח המרגלים לתור את הארץ, שהכוונה בזה היתה כדי שבנ"י יוכלו להכנס לארץ ישראל במהירות האפשרית, והיינו, שנוסף לכך שאילו זכינו היו נכנסים לארץ מיד, וכמ"ש בפירושו רש"י לפנ"ז (בפ' בהעלותך¹) "מהלך שלשת ימים הלכו ביום אחד, שהי' הקב"ה חפץ להכניסם לארץ מיד", הנה ע"י ההכנה דשילוח המרגלים היתה הכניסה לארץ במהירות גדולה יותר.

ועז"נ² "שלח לך", "לדעתך"³ (לדעתו של משה), וכיון שמשה שלח אותם, הרי בוודאי היתה תועלת בדבר — כדי שבנ"י יכנסו לארץ (לא רק באופן של קבלת עול, אלא) מרצונם הטוב, לאחר שביינו זאת בשכלם כו"⁴.
וכללות החידוש והמעלה שבכניסה לארץ ישראל — שע"ז נעשית השלימות בקיום המצוות:

בנוגע ללימוד התורה — הרי אמרו רז"ל: "לא ניתנה תורה לידרש אלא לאוכלי המן", דקאי על דור המדבר, דור דעה, שהם אלו שאכלו "מן" כפשוטו, כך, שעיקר ענין התורה שייך לכאורה לדור המדבר דוקא; אבל בנוגע לקיום המצוות — הרי יש כו"כ מצוות שנצטוו לעשותם רק בארץ ישראל, וכמ"ש בפרשתנו: "כי תבואו אל ארץ מושבותיכם"⁵, "בבואכם אל הארץ"⁶, ואילו בהיותם במדבר לא נתחייבו בהם.

(5) מכילתא ר"פ בשלח. שם טז, ד.

(6) טו, ב.

(7) שם, יח.

(1) יו"ד, לג.

(2) ריש פרשתנו.

(3) פרש"י עה"פ.

(4) ראה גם לקר"ש חכ"ג ע' 93 ואילך.

ומזה מוכן, שגם בלימוד התורה ניתוסף שלימות ע"י הכניסה לארץ — שהרי "גדול תלמוד (היינו שהגדלות של התלמוד היא) שמביא לידי מעשה"⁸, וכיון שהמעשה בפועל של כו"כ מצוות הי' רק בהכניסה לארץ, שאז "באו לידי מעשה" בגילוי, הרי גם הגדלות דתלמוד ("גדול תלמוד") — מצד זה ש"מביא לידי מעשה" — היתה אז בשלימות יותר.⁹

ובנוגע למצוות גופא — יש מצוות שנתחייבו בהם רק לאחר שבע שכבשו ושבע שחלקו¹⁰, ועד שיש מצוות הקשורות עם בנין ביהמ"ק שהי' משך זמן לאח"ז; אבל יש מצוות שנתחייבו בהם מיד בכניסתן לארץ, וכמו מצות חלה שנאמרה בפרשתנו¹¹, כפירוש רש"י: "משנכנסו בה ואכלו מלחמה נתחייבו בחלה".

וזוהו הקישור המיוחד של פרשת שלח עם מצות חלה (נוסף לכך שזהו השם של הפרשה כולה, כולל גם מצות חלה) — שהרי מעלת הכניסה לארץ (תוכנה של פרשת שלח) היא מצד המצוות שנתחייבו בארץ, ומצות חלה חיובה מיד "משנכנסו בה".

ג. ענינה של מצות חלה הוא — "והי' באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה' ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה"¹¹:

לחם — שכולל כל עיני אכילת האדם (כמובא בפרש"י¹²) — הוא מזון האדם שמחבר את הנפש עם הגוף, שדוקא עי"ז נעשית השלימות של הגוף, וכן נעשית עי"ז גם השלימות של הנפש, כמובן מדברי הגמרא במסכת סנהדרין¹³ אודות המשל מ"חיגר וסומא" בנוגע לנשמה וגוף, כך, שדוקא בצירוף שניהם נעשה דבר שלם.

ועל זה נאמר הציווי שלכל לראש צריך להרים תרומה לה', ורק לאח"ז יכול ליטול לעצמו, ועי"ז נמשכת ברכה¹⁴, כמ"ש ביחזקאל¹⁵ "ראשית עריסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך" (כמדובר לעיל בארוכה¹⁶).

אך החיוב דחלה הוא — כדברי המשנה¹⁷ — "כיון שהיא (האשה) נותנת את המים", שע"ז מתחברים פירווי הקמח שהיו נפרדים זמ"ז ונעשים עיסה אחת [והיינו, שאע"פ שגם קמח מצד עצמו נחשב כמו לח

8 קידושין מ, ב. וש"נ.

9 ראה גם לקו"ש חי"ח ע' 154 ואילך.

10 ראה שם לז, ב. פרש"י פרשתנו שם.

11 פרשתנו שם, יט"ב.

12 ראה פרש"י ויצא לא, נד. אמור כא,

13 ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז

ד. וראתקד ס"ו (תו"מ חני"ג ס"ע 137 ואילך).

וש"נ.

13 צא, ב.

14 ראה שבת לב, ב.

15 מד, ל.

16 שיחת יום ה' כ"ו סיון — לתלמידות המסיימות.

17 חלה פ"ג מ"א.

בלח, כמבואר בשו"ע יו"ד¹⁸, וקצת גם באו"ח בהלכות פסח¹⁹, מ"מ, הרי זה רק בדברים מסויימים, וכ"ש שאי אפשר לומר שזהו ענין אחד, אלא זהו עדיין ענין של פירוד; ורק ע"י נתינת המים נעשה ענין אחד], שאז הרי זה נעשה ראוי למזון האדם, לחבר את הנפש עם הגוף.

ד. ויש לבאר הענין בזה — בהקדים:

בכל העולמות והנבראים — אפילו בנבראים שבעוה"ז, ועאכו"כ בעולמות העליונים ועד למעלה מסדר השתלשלות — יש ענין של אחדות, דכיון שנמצאו מ"ה' אחד²⁰, צריך להיות ניכר בהם ענין האחדות, וכמובן בשכל, שבכל מלאכה צריך להיות ניכר מי הוא האומן שעשה אותה, ובנדו"ד, הנה לא זו בלבד שניכר בנבראים שמי שברא נברא זה ברא גם נברא זה, אלא עוד זאת, שבנבראים עצמם ניכר ענין של אחדות — שיש בכלם נקודה משותפת ומאוחדת.

וענין זה מתבטא גם בהלכה — ש"בתלת זימני הוי חזקה²¹:

כאשר אירע דבר פעם אחת, יכול להיות שזהו מצד פרט מיוחד כו', ועדיין אין זו הוכחה איך יהי' המקרה השני; אבל כשאירע הדבר ג' פעמים, נעשית "חזקה" שגם המאורעות שלאח"ז יהיו באופן כזה.

וההסברה בזה — דלכאורה מהי ההוכחה ממה שאירע ג"פ בנוגע למאורעות שלאח"ז? — לפי שהענין שאירע שלש פעמים הוא מצד הנקודה המשותפת שיש בכלם, ומזה מובן שגם המאורעות שלאח"ז יהיו באופן כזה, מצד אותה נקודה משותפת.

ולדוגמא — בצד דלעו"ז: שור שנגח שלש פעמים יש לו דין של שור מועד (מוחזק לנגוח). ולכאורה, הרי אפשר לומר שכל מאורע של נגיחה הי' מצד פרט מסויים שהי' דוקא ביום זה, ברחוב זה או בבהמה זו? — אך הענין הוא, שכיון שהמקור של כל שלש הנגיחות הוא אותו שור, יש בכלם נקודה משותפת, ולכן הרי זו חזקה שכאשר שור זה יראה בהמה נוספת ברחוב אחר כו', אזי יחזור ויגח.

וכאן רואים שיש נקודה משותפת בכמה ענינים שבעולם, מצד ענין האחדות.

ה. וכיון ש"בראשית ברא גו'²², שבריאית העולם היא בשביל

18) ראה ש"ך יו"ד סק"ט סק"ג. וש"נ.

19) ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסתמ"ז. וש"נ.

20) ר"פ בראשית.

21) ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ.

22) ואתחנן ו, ד.

התורה²³, הרי מובן, שכשם שבעולם יש ענין האחדות, ישנו ענין האחדות גם בתורה, ויתירה מזה, כיון ש"תורה אור"²⁴, שמאירה כל דבר, הנה ענין האחדות שבתורה הוא בגלוי:

אע"פ שבתורה יש ריבוי ענינים, וכדרשת חז"ל²⁵ על הפסוק²⁶ "ששים המה מלכות ושמונים פלגשים ועלמות אין מספר", "ששים המה מלכות אלו ששים מסכתות, ושמונים פלגשים אלו הברייתות, ועלמות אין מספר אלו ההלכות שהן מימרות האמוראים", מ"מ, יש בתורה גם ענין האחדות, כדרשת חז"ל בגמרא²⁷ על הפסוק²⁸ "דברי חכמים כדרכונות גו' בעלי אסופות נתנו מרועה אחד", "בעלי אסופות אלו תלמידי חכמים שיושבין אסופות ועוסקין בתורה, הללו מטמאין והללו מטהרין הללו אוסרין והללו מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין, שמא יאמר אדם היאך אני למד תורה מעתה, ת"ל כולם נתנו מרועה אחד כו'", והיינו, שלא זו בלבד ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים"²⁹, "אלקים" לשון רבים, אלא "מרועה אחד", ועד ש"הוי' עמו"³⁰, "שהלכה כמותו"³¹, שזהו"ע האחדות, שזהו לפי שהתורה ניתנה מ"ה' אחד".

ועד שמצינו בתוספתא במסכת סנהדרין³² (לדעה אחת) ש"כל התורה ענין אחד", שלכן, גם כשלומדים ענין אחד, יכולים לשאול מענין שני, וחשיב "שואל כענין", והיינו, שאע"פ שמדובר אודות סדרים שונים, ועד שיכול להיות שלומד סדר זרעים (סדר הראשון), ושואל מסדר טהרות (סדר האחרון), מ"מ, ישנו ענין של אחדות והתכללות בכל עניני התורה³³.

וזהו גם תוכן המאמר הנפלא שאמרו רז"ל במסכת סנהדרין³⁴: "הוא עמל במקום זה ותורתו עומלת לו במקום אחר", שהפירוש בזה³⁵ (מלבד הפירוש הפשוט שהלימוד במקום זה יעזור לו כשילמד במקום אחר, שיוכל להבין בנקל יותר), שבלמדו "במקום זה" יש לו עוד ענינים בתורה ששייכים ל"מקום אחר", וכפירוש רש"י, שהתורה "מחזרת עליו, ומבקשת מאת קונה למסור לו טעמי תורה וסדרי" — "סדרי" לשון רבים, היינו, שבלמדו במקום זה יש לו את כל הסדרים של התורה.

23 ראה פרש"י ורמב"ן עה"פ. ובכ"מ. 30 שמואל-א טז, יח.

24 משלי ו, כג. 31 סנהדרין צג, ב.

25 כ"ה בתו"א שמות מט, ב ואילך. לקו"ת 32 ספ"ז.

33 ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז שה"ש מ, ב ואילך. וראה שהש"ר עה"פ.

26 שה"ש ו, ח. תשכ"ג בתחלתה (תו"מ חל"ז ע' 73). וש"נ.

27 חגיגה ג, ריש ע"ב. 34 צט, ריש ע"ב.

28 קהלת יב, יא. 35 ראה גם תו"מ כח"ו ע' 113 ואילך.

29 עירובין יג, ב. וש"נ.

וכפי שמציין הרגצ'ובי³⁶ לדברי הירושלמי במסכת ב"ב³⁷ "מאן דלעי באורייתא אשתכח בי' כולא", היינו, שע"י היגיעה בתורה הנה לא זו בלבד שלאח"ז יהי' לו נקל יותר ללמוד שאר עניני התורה, אלא עוד זאת, שבלמדו ענין זה גופא יש לו את כל התורה.

ולכן רואים בלימוד התורה שיכולים למצוא ביאורים והסברים וסברות כו' גם מענין צדדי לגמרי, שזהו מצד ענין ההתכללות והאחדות שבתורה. וזהו שמצינו אצל כמה גדולי ישראל, שאע"פ שחיפשו אמנם את החילוקים שבין ענין לענין, "מאי ביניהו", שהרי לכל ענין יש גדר שלו, שלכן אין למדין איסורא ממונא³⁸, וכיו"ב, הנה ביחד עם זה חיפשו גם לקשר את כל עניני התורה ולמצוא את הנקודה המשותפת שבהם, מצד ענין ההתכללות שבתורה, שלכן יכולים ללמוד מענין אחד על חברו, וכאמור, שיכולים למצוא כללים וסברות, ולתרץ קושיות כו', אפילו מסדר זרעים על סדר טהרות.

ו. אמנם, בענין האחדות שבתורה גופא יש חילוקים באופן גילוי האחדות — כמובן שאינו דומה השייכות של ענינים שהם בשני סדרים שונים לשייכותם של ענינים שהם בסדר אחד או במסכת אחת, שבהם רואים בגלוי יותר את שייכות הענינים זל"ז, שיכולים לתרץ קושיא מענין לענין וכיו"ב.

ולכן יש דעה נוספת בתוספתא הנ"ל, שאין לשאול שאלה על ענין זה מענין אחר, וכמארז"ל³⁹ "כי קאי רב בהאי מסכתא לא תשיילי' במסכת אחרית", אבל אפשר לשאול במסכת זו, כיון שבמסכת זו ענין האחדות הוא בגלוי יותר.

וכללות הענין בזה — שאף שבתורה ישנו ענין האחדות, מ"מ, כיון שהתורה יורדת לעולם, "טורי דפרודא"⁴⁰, כמ"ש⁴¹ "ומשם יפרד", ששם ישנו ענין של פירוד והתחלקות, הנה גם בתורה כפי שנמשכה למטה יש ענינים שבהם לא ניכר כ"כ ענין האחדות, ועי"ז יכולה התורה לפעול בעולם שבו לא ניכר כלל ענין האחדות.

ולאידך גיסא, כדי שהעולם יוכל לקבל את ענין האחדות שבתורה, הנה בתור הכנה לזה מוכרח להיות ענין האחדות גם בעולם מצד עצמו, ועי"ז יוכל העולם לקבל את ענין האחדות שבתורה.

(39) שבת ג, ריש ע"ב.

(40) ראה תניא ספ"ג. ובכ"מ.

(41) בראשית ב, יו"ד.

(36) צפע"נ סנהדרין שם.

(37) פ"ח ה"ב.

(38) ראה ברכות יט, ב. וש"נ.

ז. וכיון שענין האחדות שכתורה נמשך בעולם, הנה גם בחכמות אוה"ע מוצאים בכל דבר את הצד השובה שישנו בענינים נוספים שבעולם, והיינו, שלא זו בלבד שמענין אחד יכולים ללמוד על שאר הענינים, אלא עוד זאת, שרואים בבירור את הצד השובה שבהם.

וענין זה הטביע הקב"ה בעולם, שאפילו כאשר חכמי אוה"ע מתייגעים להתבונן בעניני העולם,

— כמבואר בתו"א⁴² אודות ה"פילוסופים מהאומות הקדמונים שהיו .. עוזבים כל תענוגים ועוסקים בכל לבם ותשוקת נפשם .. להבין ולהעמיק בענין החכמות .. מצד מזג טבעם .. שגובר בו מרה שחורה בתולדתו (ולכן) תשתוקק נפשו מאד אל החכמה כו", ע"ד שמצינו אצל בניי, להבדיל, בנוגע ללימוד התורה, שיש מי "שיחשוק לבו ונפשו להגות בה יום ולילה כו" —

הנה למרות שיש בעולם ריבוי ענינים, לא מחפשים בעולם את הענינים המפרידים, אלא את הצד השובה שיש בכל עניני העולם, מצד ענין האחדות שיש בעולם מצד עצמו, כיון שנברא ע"י ה' אחד, כנ"ל. וענין זה מודגש בחוקי וכללי הטבע, ובלשון הכתוב⁴³: "חוקות שמים וארץ .. שמת", והיינו, שכאשר מתבוננים ב"חוקות שמים וארץ", חוקי וכללי הטבע, רואים שנקבעו ע"י הקב"ה ("שמת"), ולכן ישנו ענין משותף בכ"כ ענינים, שבזה מתבטא ענין האחדות.

ח. ואע"פ שיש התחלקות בעולם — אין זה בסתירה לענין האחדות, ואדרבה: ההתחלקות היא בשביל האחדות.

וע"ד המבואר⁴⁴ בענין תהו ותיקון, שבתיקון יש כלים מרובים (ועד שכל ענין עבודת האדם היא להרבות בכלים), ובתהו יש כלים מועטים, ואעפ"כ, תהו הוא "טורא דפרודא", ושם ישנו הענין ד"וימלוך גו' וימת"⁴⁵, שענין אחד אינו נותן מקום לענין שני, ודוקא בתיקון — שבו יש ריבוי כלים — ישנו ענין האחדות, כי, ההתחלקות שבתיקון אינה התחלקות לשם התחלקות, אלא ההתחלקות היא בכדי שתוכל להיות התכללות.

וכמובא גם הדוגמא לזה בעולם — שהאפשרות לחיבור מים ואש היא עי"ז שבמים גופא יש התחלקות לארבע יסודות ארמ"ע, כך, שגם במים גופא יש יסוד האש, ובאש גופא יש יסוד המים, ועי"ז יכולים המים להתחבר עם האש.

44) ראה סה"מ תרנ"ג ע' רלט ואילך.

תרס"ג ח"ב ע' עא ואילך. ועוד.

45) וישלח לו, לב ואילך.

42) תולדות יט, ג.

43) ירמ' לג, כה.

וע"ד שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁶ בענין חיבור הנפש עם הגוף — אף שבעצם לא שייך שיהי' חיבור של רוחניות עם גשמיות (כלשון הרמ"א⁴⁷ בענין זה) — שכיון שבגוף עצמו ישנו חלק הגוף שבו וחלק הנשמה שבו, וכך בנשמה עצמה ישנו חלק הנשמה שבה וחלק הגוף שבה, הנה כאשר חלק הנשמה שבגוף מתחבר עם חלק הגוף שבנשמה, אזי יכול להיות חיבור הנשמה עם הגוף.

ט. ונוסף על הלימוד הכללי מהאמור לעיל, יש פרטים נוספים שלמדים מענין החלה, כפי שיתבאר לקמן.

* * *

י. ע"פ האמור לעיל (ס"ז) שגם ע"י חכמות אוה"ע (כל שבע החכמות⁴⁸, ובפרט חכמת הטבע) באים לענין האחדות⁴⁹ — נשאלת השאלה: מדוע נאמר בתניא⁵⁰ ש"בחכמות אומות העולם הוא מלביש ומטמא בחי' חב"ד שבנפשו האלקית כו" (א"א"כ עושה אותן קרדום לחתוך בהן .. או שיודע להשתמש בהן לעבודת ה' או לתורתו, וזהו טעמו של הרמב"ם והרמב"ן ז"ל וסייעתן שעסקו בהן?)

ויובן ע"פ האמור לעיל (ס"ג) בנוגע למצות חלה, שהחיוב בזה הוא לאחרי נתינת המים להקמח, שמצד עצמו הוא באופן של פירוד, וע"י נתינת המים נעשית עיסה אחת, ענין אחד:

מים — יש בהם כמה ענינים, אבל מדברי הגמרא במסכת תענית⁵¹ שנמשלה התורה למים .. (ש)יורדים ממקום גבוה למקום נמוך", מובן, שזהו הענין העיקרי במים (כי התורה לא היתה נמשלה למים מצד ענין צדדי שבהם), והרי הירידה ממקום גבוה למקום נמוך מורה על ענין הביטול⁵².

ובנוגע לענינו:

חכמות אוה"ע מצד עצמם — אין בהם ענין המים, ענין הביטול. ומצד העדר הביטול — יכולה להיות אצלם שיטה בנוגע לנקודות המשותפות שמוצאים בעניני העולם, חוקי הטבע, שאין זה ענין אמיתי; לפי דעתם הרי זה רק "סימן" להקל על האדם שלא יצטרך לזכור ריבוי ענינים נפרדים, עי"ז שמוצאים חוקים וכללים שהם בהשוואה בכל הנבראים.

49) ראה גם תו"מ חמ"ה ע' 316 ואילך.

50) ספ"ח.

51) ז, א. הובא בתניא פ"ד.

52) ראה גם תו"מ סה"מ ניסן ע' קיח ואילך.

46) ראה סה"מ תרפ"ו ע' נב. ה'ש"ת ע'.

34. ועוד.

47) ארו"ח ס"ו ס"א.

48) ראה ראב"ע משלי ט, א.

יא. ומובן ששיטה זו היא היפך השקפת התורה — שהרי ע"פ התורה אין ענין שהוא בדרך מקרה, שהרי זה כפירה באמונה כו', וכמ"ש הרמב"ם בהלכות תעניות⁵³ שאם "יאמרו דבר זה ממנהג העולם .. נקרה נקריה הרי זו דרך אכזריות כו' הוא שכתוב בתורה⁵⁴ והלכתם עמי בקרי כו'". ע"פ התורה ישנם חוקי הטבע, וראי' לדבר — שהרי יש התפעלות מענין של נס, ולכאורה, כיון שענין הנס אינו אלא שידוד מערכות הטבע, הרי לדעתם שאין חוקי הטבע, וכל דבר הוא ענין בפני עצמו, א"כ מהו הפלא שבענין הנס?!

וכן מוכח מההלכה שסומכים על הוראת הרופא — שקובע ע"פ עניני הטבע, מצד ה"חזקה" דשלש פעמים בנוגע לרפואה או קמיע שלו⁵⁵ — לדחות שבת ויוהכ"פ, אפילו לצורך קטן או לצורך חיי שעה⁵⁶, ולכאורה, אם חוקי הטבע אינם אמת, איך אפשר לסמוך על זה ולדחות ענין של תורה שהוא בודאי אמיתי?! — ועכצ"ל, שגם חוקי הטבע הם ענין אמיתי ע"פ תורה, ולכן יכולים לדחות ענין אמיתי אחד מפני ענין אמיתי נוסף.

ובאמת הנה לא רק ע"פ תורה, אלא גם ע"פ טבע הבריאה, מחפש אדם את ענין האחדות, שכן, איש ישראל בטבעו אינו רוצה להיות מנותק מענין האחדות, כידוע פתגם רבינו הזקן⁵⁷ שיהודי בטבעו אינו רוצה ואינו יכול להיות מנותק מאלקות, ובמילא, מצד טבעו, בכל מקום שיכול, רוצה למצוא את ענין האחדות; ומצד ענין הבחירה, נעשה כן גם אצל אוה"ע (ע"ד המבואר לגבי הענין דקומה זקופה⁵⁸).

ולאמיתו של דבר יודעים גם הם שהאמת היא שישנם חוקי הטבע, והראי', שלאח"ז ממשיכים הם בעצמם להתייגע ולחפש את חוקי הטבע, ואילו היו סבורים שאין זה ענין אמיתי, לא היו עוסקים בזה.

יב. והסיבה לכך שיכולה ליפול מחשבה להיפך — הרי זה רק מצד החומריות של היצה"ר שרוצה להעלים על ענין האחדות: לכאורה אינו מובן: לאחרי שהתייגעו ומצאו ענין של אחדות בעניני העולם מצד חוקי הטבע, הרי אדם חס על מעשה ידיו, וא"כ, למה ירצו להרוס זאת, ולומר שאין זה ענין אמיתי?!

57) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' 57

שפד (נעתק ב"היום יום" כה תמוז). שם ע'

תקמו (נעתק ב"היום יום" כא סיון). ועוד.

58) ראה שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז

ה'שי"ת ס"י (תו"מ ח"א ע' 110). וש"נ.

53) פ"א ה"ג.

54) בחוקתי כו', כז.

55) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סש"א סכ"ה

ואילך. וש"נ.

56) ראה שם ששכ"ט ס"ג. וש"נ.

אלא זהו מצד החומריות של היצה"ר, שעושה רע לא רק לנפש, אלא גם לגוף, ובלשון הכתוב⁵⁹: "נופת תטופנה שפתי זרה גו' ואחריתה מרה כלענה", באופן שגם עבור הגוף הרי זה "מרה כלענה", כמבואר בדא"ח ובאריכות בספרי מוסר; ורק מצד החומריות של היצה"ר יכול לדמות לעצמו ("זיך איינרעדן") שחוקי הטבע אינם אמת כו'.

יג. והעצה לזה — מרומזת במצות חלה, שצריך להיות עירוב המים בקמח, שהקמח עצמו הוא באופן של פירוורים נפרדים, וע"י המים נעשה ענין האחדות⁶⁰:

מים — שיוורדים מקום גבוה למקום נמוך — מורה על ענין הביטול, כנ"ל. וכאשר ישנו ענין הביטול, אזי מתבטלת החומריות, ואז רואים את האמת — ענין האחדות.

ולהעיר, שכשם שבחכמות העולם יש צורך בענין המים, ענין הביטול, כדי לראות את האמת שבזה, כן הוא גם בלימוד התורה, שכדי שהלימוד יהי' כדבעי, יש צורך בהקדמת ענין הביטול, ענין המים, שזהו"ע עבודת התפלה, כמ"ש⁶¹ "שפכי כמים לבך", כולל גם הביטול שקודם התפלה, כמארז"ל⁶² "אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש" (כפי שיתבאר לקמן במאמר⁶³).

ויש להוסיף, שענין הביטול נוגע לא רק בלימוד החכמה עצמה (למצוא את ענין האחדות כו'), אלא גם כללות הגישה ללימוד החכמה צריכה להיות מתוך ביטול, כפי שרואים בפשטות, שאם אדם יגש ללימוד החכמה מתוך רצון לנצח ולהוכיח את הצדק שבסברא שלו ("אויספירן זיין"ס"), לא יבוא לעולם לאמיתית השכל, כי אם ע"י הביטול דוקא.

אך כיצד באים לביטול זה? — הן אמת שזהו ענין הקשור עם מציאותו, שכדי שיוכל להבין את החכמה לאמיתתה, צריך להקשיב לזולת כו', אבל אעפ"כ, הרי זה עדיין תנועה של ביטול, הן עצם ההקשבה לדברי הזולת, ובפרט כשהזולת סותר את דבריו.

ובכן: בנוגע לבנ"י — הרי זה מצד היותם קשורים עם "ה' אחד", והן "גוי אחד בארץ"⁶⁴, שגם בענינים ארציים (כמו לימוד חכמות העולם) יש אצלם ענין ההתאחדות והביטול⁶⁵; ועי"ז נמשך ענין זה גם אצל אוה"ע, להבדיל, מצד ענין הבחירה (כנ"ל סי"א).

62 ברכות רפ"ה (ל, ב).

63 פ"ד (לעיל ע' ...).

64 שמואל"ב ז, כג. ועוד.

65 ראה תניא אגה"ק רס"ט. ובכ"מ.

59 משלי ה, ג"ד.

60 ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח

תמוז תשח"י ס"ו (תו"מ חכ"ג ע' 87).

61 איכה ב, יט.

יד. ולענין זה התחילו להגיע בשנים האחרונות⁶⁶ — כמבואר בזהר⁶⁷ על הפסוק⁶⁸ "בשנת שש מאות שנה לחיי נח גו' נבקעו כל מעיינות תהום רבה וארובות השמים נפתחו", והיינו, שלא זו בלבד שבנוגע לחכמת התורה התחיל הגילוי של פנימיות התורה, ובאופן שאפילו ילדים קטנים לומדים זאת⁶⁹, אלא גם בנוגע לחכמות העולם — שהתחילו למצוא בכל ענין שאינו ענין בפני עצמו, אלא קשור עם ענין כללי, וכאמור, שמוצאים את הנקודה המשותפת שבכל עניני הטבע.

ועד שבאים להכרה שהנקודה שמאחדת את כל עניני העולם הו"ע האלקות, וכאמור לעיל (ס"ז) שע"י "חוקות שמים וארץ" רואים שישנו מי שקבעם ("שמת"), שזהו אמיתית ענין הטבע — בגימטריא אלקים⁷⁰, והיינו שהכל הוא אלקות, ועד שלא זו בלבד שרואים ש"הטבע" בגימטריא "אלקים", היינו שבגילוי רואים את הטבע, ואילו אלקים הוא בהעלם בהטבע, אלא אדרבה: "אלקים בגימטריא הטבע"⁷¹, היינו, אלקים הוא בגילוי, והטבע הוא בהעלם.

וכאמור, שכל זה נעשה ע"י הקדמת ענין הביטול, שזהו"ע המים, כמרוזז במצות חלה, שע"י עירוב המים נעשה ענין האחדות, ועי"ז רואים את ענין האחדות — לא רק האחדות שבתורה, אלא גם האחדות שבהבריאה.

ועד שבאים לאמיתית ענין האחדות, בלי שום פירוד והתחלקות, שתהי' בביאת משיח צדקנו, כמ"ש⁷² "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים"⁷³.

* * *

טו. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ראשית עריסותיכם.

* * *

66 ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז
 דאשתקד ס"ג (תו"מ חנ"ג ריש ע' 135). וש"נ.
 67 ח"א קיז, א.
 68 נח ז, יא.
 69 ראה שם קיח, א.
 70 פדרס שי"ב פ"ב. ר"ח שער התשובה
 פ"ו ד"ה והמרגיל (קכא, ב). של"ה פט, א.
 קפט, א. שח, ב. שו"ת חכ"צ סי"ח. תניא
 שעהיה"א רפ"ו.
 71 של"ה שם קפט, א.
 72 ישע"י יא, ט.
 73 ראה רמב"ם הל' מלכים בסופן.

הוספה

בי"ה, יב' אייר תשכ"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים
מוה' ... שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מט' אייר, ומובן שצודק בכתבו שהוא בכלל מרה שחורה, אלא מה שאינו מובן כלל, כיון שזהו היפך בתכלית מציווי רבותינו נשיאינו, ואת"ל מציווי מפורש דתורתנו תורת חיים המצוה על האדם להיות דוקא בשמחה ובטוב לבב, ואת"ל הרי זה קשור במדת הבטחון בהשי"ת בורא עולם ומנהיגו, למה אינו עושה מה נגד המ"ש שלו? ובפרט דרך סלולה לנצלה ולהשקיעה (את המ"ש) בלימוד התורה וכמובא בדא"ח, ובפרט שמדה מגונה זו משפיעה על מנוחת הנפש ועד אפילו לבריאות הגוף ועד ליחסים שבין אדם לחבירו עם הבני בית ועאכו"כ להצלחה במושפעים, ומה תועלת באנחות, והודיעונו רבותינו, טובה פעולה אחת מאלף אנחות, ובפרט שהשגחה עליונה העמידתו על חלק היפה, לחנך בני ובנות ישראל במוסד חב"ד באה"ק ת"ו על שם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל.

לכתבו אודות כפר חב"ד — כבר מלתי אמורה לכוי"כ מאנ"ש, שהיא מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שם צוה ה' את הברכה חיים, ומ"ש ע"ד המגרעות אשר שם ומה שאמר לו פלוני ופלוני, — הרי תשובתו בצדו, שפלוני הגדיר הענין שבמדינה אחרת יש **בשר** יותר לאכול. דא"ג היתה זו גם טענת אלו שרצו לחזור **למצרים** וכמקרא מלא שדבר הכתוב. ועד"ז הסבירו גם השני **שנוגע** הוא בדבר כי קרובו נגע בנכסים של הצבור, וכשרוצים להציל את קרובו מעון פלילי זה, לא לבד שאינו מציינת (למרות דיבורים המבהילים דחז"ל בהנוגע לנכסי הצבור), אלא שעוד רוצה להוציא לעז על כפר חב"ד, כפרו של כ"ק מו"ח אדמו"ר.

מרה שחורה .. היפך .. מציווי רבותינו נשיאינו: ראה תניא פכ"ו ואילך.
מציווי מפורש דתורתנו .. בשמחה ובטוב לבב: תבוא כת, מז.
לנצלה .. (את המ"ש) בלימוד התורה וכמובא בדא"ח: ראה תו"א תולדות יט, ג.
והודיעונו רבותינו, טובה פעולה אחת מאלף אנחות: לקר"ד ח"ב שנה, א. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב אגרות שפכ"ג; תסו (ע' ע; ע' עב; ע' רכו). חט"ז אגרת ו'קנב (ע' תלו — נעתק ב"היום יום" ח אדר שני). ובכ"מ.
שם צוה ה' את הברכה חיים: תהלים קלג, ג.
בשר .. לחזור למצרים וכמקרא מלא שדבר הכתוב: בשלח טז, ג. בהעלותך יא, יח.
דיבורים המבהילים דחז"ל בהנוגע לנכסי הצבור: ראה שו"ע אדה"ז חו"מ הל' גזילה וגניבה ס"ח. וש"נ.

תקוטי ששורתי המעטות בכמות תספיקנה להעמידו על המציאות כמו שהיא, וכמובן שברשותו למסור תגובתי למה שאמר לו פלוני ופלוני בהנוגע לכפר חביד – במילואה.

כדרכו אינו מזכיר דבר בהנוגע לפעולות בהפצת המעינות, ויהי רצון שעכ"פ לא יחסר כלום בהפועל.
בברכה לבשו"ט.

ב

בי"ה, כג' שבט תשכ"א
ברוקלין

האברך יוסף שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מטו"ב שבט.

בעת רצון יזכירו אותו וכל אלה שכותב אודותם, על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, מתאים לתוכן כתבו.

ולשאלתו המשך לימודיו. – מובן שנכון שילמוד הן בנגלה והן בחסידות בקביעות ובסדר, שזה אפשר בישיבה בה שני הלימודים גם יחד, ובדיוק הלשון גם יחד, שבלמוד הנגלה ניכר שהלומד יש לו קביעות עתים וקביעות בנפש בלימוד החסידות, ובלימוד החסידות ניכר שהלומד מתמסר גם ללימוד הנגלה וק"ל.

ואם בכללות אמרו חז"ל אין לך דבר העומד בפני הרצון – עאכו"כ בכהאמור, שהבא לטהר מסייעין אותו, ואדם מקדש עצמו (אפילו רק) מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה, ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור מתוך נועם שלום ושמחה.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ש.מ. סימפסון, מזכיר

ב

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (בלוי, תשע"ג).

האברך יוסף: בלוי, ירושת"ו. אגרת נוספת אליו – אג"ק חכ"ז אגרת יק"ז.

שני הלימודים גם יחד, ובדיוק הלשון גם יחד כו': ראה גם אג"ק ח"ח אגרת ר'תצו.

אמרו חז"ל אין לך דבר העומד בפני הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

שהבא לטהר מסייעין אותו: שבת קד, א. וש"נ.

ואדם מקדש עצמו כו': ראה יומא לט, רע"א. תניא ספכ"ז.

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבנ"ט ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה.

בעמדינו שלשים יום לפני יום הגדול והקדוש ג' תמוז, ובודאי חפץ כאו"א מאנ"ש והתמימים שיחיו, שספרי תורת רבינו יהיו בביתו, אשר בה הכניס את עצמותו, כמאמר „אנא נפשי כתבית יהבית“, ועל ידה „אותי אתם לוקחים“, ועיקר ההתקשרות היא על ידי לימוד תורתו – ניתן להשיג את ח"י

ספרי המאמרים תשי"א – תשכ"ט במחיר מבצע* \$216

מחיר הנ"ל הוא עד ג' תמוז ה'תשע"ד

משלוח הספרים בדואר הוא רק בארצות-הברית
הספרים יתקבלו בימים שבין כ"ח סיון לג' תמוז

(* המחיר לא כולל דמי משלוח. דמי משלוח (בארה"ב) \$34

להזמנות: info@lahak.org

לזכות

יהושע בן חי'

לרפואה שלימה וקרובה

ושלא יישאר שום רושם כלל

ולאריכות ימים ושנים טובות ובריאות